

Литвиненко Яна Валеріївна, викладач
кафедри іноземних мов Національної
академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВУЗІВ

Сьогодні у зв'язку з сучасними вимогами, які висуваються до навчання іноземних мов, значний інтерес представляє розвиток у студентів комунікативної компетенції, що містить у собі як мовні, так і мовленнєві елементи. Як показує практика викладання, у навчанні іноземної мови доцільно створювати реальні та уявні ситуації за допомогою різних прийомів, які допоможуть кожному студенту опанувати певні знання та навички. При цьому, кожен студент повинен одержувати наочне уявлення про традиції, культуру, життя та реальність мови, яку вивчають. У сучасній методиці викладання іноземних мов для досягнення цих цілей використовуються такі інформаційно-комунікативні технології (далі – ІКТ), як інтернет, відео та аудіо матеріали. Вказані технології дозволяють розширити межі навчання, роблять його цікавим і насиченим, що безсумнівно підвищує мотивацію у студентів до вивчення іноземної мови.

Зрозуміло, що основними матеріалами ІКТ є аудіо й відеоматеріали – мультиплікаційні, художні, документальні й науково-популярні фільми, які дозволяють одержувати основний обсяг інформації про навколишній світ (через органи зору й слуху). При цьому, застосування ІКТ при навчанні навички говоріння представляється дуже перспективним і дозволяє:

- підвищити якість наочного матеріалу;
- поліпшити ефективність і якість у навчанні говоріння;
- знизити ймовірність помилок у вимові;
- підвищити мотивацію студентів;
- зробити заняття емоційними й таким, що запам'ятовується;
- реалізувати індивідуальний підхід;
- підсилити самостійність студентів;

- об'єктивно оцінити навички говоріння студентів.

На думку Ю.І. Веросокіна “використання відеоматеріалів на заняттях англійської мови має ряд переваг. У першу чергу він з'єднує в собі різні аспекти акту мовної взаємодії. Крім змістовної сторони спілкування відео-текст містить візуальну інформацію про місце події, зовнішній вигляд і невербальне поводження учасників спілкування в конкретній ситуації, що обумовлені специфікою віку, статі та психологічними особливостями особистості мовців. Візуальний ряд дозволяє краще зрозуміти й закріпити як фактичну інформацію, так і мовні особливості мовлення в конкретному контексті” [1]. Також, використання відеоматеріалів на заняттях англійської мови надає можливість студентам бачити діючих персонажів, їх зовнішній вигляд, навколишнє оточення, що максимально наблизить до природного середовища навчання. Крім того, вони переконуються в тім, що мова – це засіб спілкування. У цьому контексті, доцільність використання відеоматеріалів на занятті англійської мови, як відзначає В.І. Писаренко[3], пояснюється:

- доступністю відеоматеріалів, які можуть бути записані з різних джерел;
- наявністю певного досвіду користування відеотехнікою й відеопродукцією;
- можливістю більш активної творчої діяльності викладача.

Але, поряд з перевагами даного методу, відзначаються й недоліки. Студенти можуть поставитись до перегляду відеоматеріалів, як до перегляду телебачення, не критично й розслаблено[2, 46]. Щоб уникнути цього, викладач повинен методично організувати й правильно моделювати план відео-заняття. Головним чином, викладачеві потрібно врахувати критерії при виборі відеоматеріалу й рівень знань студентів. Також варто детально продумати типологію вправ для розвитку навички говоріння за допомогою відеоматеріалів.

І.Л. Пігучева відзначає, що основними критеріями при

виборі відеоматеріалу є тривалість і закінченість відеофрагмента, мовне наповнення, зміст, а також якість відеоматеріалу [4]. Для вибору відеоматеріалу також слід звернути увагу на актуальність підбраної теми для обговорення, що створить сприятливі умови для дискусій, діалогів і круглих столів. Це, безумовно, розширить кругозір студентів і дасть можливість розвивати як навички мовного спілкування, так і критичного мислення.

З метою реалізації вище поставлених завдань, за допомогою відеоматеріалів, навчання навичці говоріння будується на основі комунікативно-орієнтованого комплексу вправ, яке можна розділити на три етапи:

1. *Попередній перегляд* (pre-viewing). На даному етапі викладач повинен мотивувати студентів, подолати можливі труднощі сприйняття тексту й мовний бар'єр, підготувати їх до успішного виконання завдання шляхом питань, що прогнозують зміст тексту. Вправи можуть бути спрямовані на засвоєння нової або закріплення раніше засвоєної лексики, пошук певної інформації, порівняльний аналіз країнознавчих реалій: «Поясніть значення словосполучення», «Зіставте слова з їхніми визначеннями» і ін. Залежно від рівня мовної підготовки студентів на даному етапі можна також запропонувати умовно-мовні або мовні вправи, такі як «Дайте відповідь на питання по запропонованій темі й обговоріть в парах/міні-групах», «Висловіть свою думку (згодні/не згодні)», «Яку інформацію сподівається одержати з відеосюжету?», «Визначте за назвою фільмийого зміст». Переглядом відеоматеріалів можна завершити цикл занять по будь-якій темі або проблемі. Студенти заздалегідь одержують завдання на вивчення конкретного матеріалу, що логічно готує їх до перегляду відео.

2. *Перегляд* (whileviewing). На цьому етапі відбувається з'ясування студентами змісту фільму, активізується їх мовно-розумовадіяльність. Для цього можуть бути використані наступні вправи:

«Мовчазний перегляд» – програти відео без звуку:

студенти й викладач обговорюють, що вони бачать на екрані і як це допомагає їм зрозуміти, що відбувається. Потім вони мають здогадатися, про що дійсно можуть говорити персонажі. У висновку можна перевірити, наскільки вдалими були висловлені припущення.

Програти звуковий ряд сюжету, вимкнувши зображення. Під час прослуховування сюжету студенти повинні здогадатися, де перебувають герої фільму, що відбувається навколо них, чим вони займаються та інше. Обговоривши вищезгадані питання, викладач може включити відеоряд разом зі звуком, група має можливість перевірити себе.

Зупинка фільму — «стоп-кадр». Викладач натискає на кнопку паузи й запитує студентів, що може відбутися далі. Студентам необхідно спрогнозувати подальші події і той мовний матеріал, що може використовуватися в сюжеті.

3. *Післяперегляд* (*post-viewing*). На даному етапі реалізується творчий потенціал студентів на основі комунікативної взаємодії. Тут можлива організація круглого столу, рольових ігор, усних міні-презентацій, проєктів, обговорень у формі діалогу із залученням переглянутого матеріалу й особистого досвіду студентів. Можна запропонувати завдання, такі як «Розкажіть сюжет відеоролика», «Складіть перелік питань по сюжету» та інші.

Всі перераховані вище етапи заняття вправі, за допомогою відеоматеріалів, в основному націлені на розвиток навички говоріння в англійській мові, кінцевою метою якого є досягнення комунікативної компетенції. У цьому випадку студентам дається можливість вивчати мову в контексті й розуміти його використання у відповідних реальних життєвих ситуаціях. Вони можуть коментувати, обговорювати, інтерпретувати, грати в рольові ігри, міркувати й т.д. Як показує практика, використання відеоматеріалів на заняттях англійської мови є дуже цікавим засобом, що також підвищує й мотивацію в студентів. Отже, студенти активно можуть бути залучені в навчальний процес і за допомогою відео уроків досягти

ефективного мовного спілкування англійською мовою.

Таким чином, можна зробити висновок, що використання відеоматеріалів на заняттях англійської мови:

- сприяє формуванню навичок говоріння;
- істотно розширює кругозір студентів;
- допомагає процесу запам'ятовування незнайомої лексики;
- є одним з ефективних способів посилення мотивації до навчання;
- підвищує якість одержуваних знань;
- представляється важливим фактором розвитку іншомовної комунікативної компетенції в цілому.

Список використаних джерел

1. VerisokinYuI. Thevideoas a means of increasing motivation for teaching foreign languages: FLS, 2006, № 4; 31-34.

2. Dudina M.G. The usage of video in the classroom of English: Modern trends in teaching for eignlang uages and intercultural communication: Materials of International correspondence scientific-practical conference. Elektrostal, 2011; 46-48.3. Pisarenko VI. Teaching algorithm works with videos: Advanced information technologies and intelligent systems. Taganrog, 2003, Vol. 1 (13); 77-83.4. Pichugova I.L. Using authentic video in the classroom for professional foreign language classes: Young scientist, 2015, №5; 518-522.